

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak (przewodniczący)

SSN Maciej Pacuda (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania E. Sp. z o.o. z siedzibą w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddziałowi w Warszawie
z udziałem B.O.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 20 września 2023 r.,
zażalenia odwołującej się Spółki na wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 7 grudnia 2022 r., sygn. akt III AUa 1449/21,

oddala zażalenie

M.G.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w Warszawie decyzją z dnia 22 grudnia 2020 r., wydaną na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, w związku z art. 4 pkt 2 lit. a, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2020 r., poz. 266 ze zm., dalej jako ustawa systemowa) w związku z art. 58 § 1 i 2 k.c., stwierdził, że B.O. w okresie od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 2 marca 2019 r.

podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek E. Sp. z o.o. z tytułu wykonywania umowy o pracę zawartej z E1. Sp. z o.o.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2021 r., wydanym na skutek odwołania wniesionego przez E. Sp. z o.o. w W. od wyżej opisanej decyzji organu rentowego, uchylił tę decyzję i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddziałowi w Warszawie.

Sąd Okręgowy uznał, że decyzja organu rentowego podlegała uchyleniu na podstawie art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. Decyzja ta, ustalająca podleganie ubezpieczeniom społecznym, spełniała przesłankę z art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., bowiem miała charakter decyzji nakładającej na ubezpieczonego zobowiązanie publicznoprawne w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym. Zobowiązaniem tym, w sytuacji faktycznej zaistniałej w sprawie, było stwierdzenie, że ubezpieczonego i E. Sp. z o.o. łączył stosunek prawny identyczny jak pracownika i płatnika składek, mimo faktycznego braku jakiegokolwiek umowy stanowiącej tytuł do objęcia ubezpieczeniami społecznymi w rozumieniu art. 6 ustawy systemowej.

Sąd pierwszej instancji podkreślił również, że choć decyzja stwierdzająca podleganie ubezpieczeniom społecznym zasadniczo ma charakter deklaracyjny, to jednocześnie tworzy zobowiązanie pomiędzy płatnikiem składek ustalonym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych a ubezpieczonym, z którego wynika obowiązek objęcia takimi ubezpieczeniami. W świetle art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. Sąd uznał zatem sporną decyzję za decyzję nakładającą na ubezpieczonego oraz płatnika składek zobowiązanie dotyczące podlegania przez ubezpieczonego ubezpieczeniom społecznym u płatnika ustalonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W sprawie było to zaś o tyle istotne, że - mając na uwadze treść art. 6 ustawy systemowej - nie istniała żadna umowa między stronami, która mogłaby stanowić tytuł do objęcia ubezpieczeniami społecznymi. Decyzja organu rentowego zastępowała więc taki tytuł i nakładała zobowiązanie na ubezpieczonego polegające na traktowaniu określonego podmiotu jako płatnika składek, a więc tworzyła prawną więź w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Zdaniem Sądu Okręgowego, zaskarżona decyzja spełniała także przesłankę wydania jej z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym. Przede wszystkim należało bowiem pamiętać, że ubezpieczonego i odwołującej się nie łączył żaden stosunek prawny. Ubezpieczony jako pracownik był natomiast zatrudniony w E1. Sp. z o.o. i to właśnie ten podmiot jako płatnik składek dokonał zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy nietrafnie podnosił przy tym w odpowiedzi na odwołanie, że podstawą prawną do stwierdzenia, że płatnikiem składek powinien być inny podmiot niż formalny pracodawca ubezpieczonego, jest art. 68 ust. 1 ustawy systemowej. Z przepisu tego wynika jedynie, że do zakresu działań ZUS należy m.in. stwierdzanie i ustalanie obowiązku ubezpieczeń społecznych. Natomiast to z art. 6 ust. 1 pkt 1 tej ustawy wynika, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami (z wyłączeniem prokuratorów). Pierwszy z przepisów zawiera więc otwarty katalog zadań ZUS, a drugi wymienia podmioty objęte obowiązkiem ubezpieczenia emerytalnego i ubezpieczeń rentowych. Z treści tych przepisów nie wynika jednak uprawnienie organu rentowego do „dobrowolnego” określania płatników składek.

Skoro organ rentowy zdecydował się na określenie jako zobowiązanego pracodawcy większościowego udziałowca spółki kapitałowej, którego z ubezpieczonym nie łączyła jakakolwiek umowa, to dokonując ustaleń w tym zakresie powinien przeprowadzić postępowanie administracyjne z udziałem wszystkich podmiotów zainteresowanych, a więc ubezpieczonego, „formalnego” pracodawcy – E1. Sp. z o.o. oraz „rzekomego” pracodawcy – E. Sp. z o.o. Dopiero tak przeprowadzone postępowanie administracyjne pozwalałoby na ewentualne przyjęcie koncepcji „przebicia zasłony osobowości prawnej”, określanej również jako „pomijanie osobowości prawnej”, „pomijanie prawnej odrębności osób prawnych” lub „przebijanie welonu korporacyjnego”, która być może pozwalałaby w miejsce faktycznego pracodawcy wskazać inny podmiot zobowiązany. Zakład Ubezpieczeń Społecznych powinien uprzednio ocenić umowę łączącą ubezpieczonego z E1. Sp. z o.o. i ewentualnie stwierdzić niepodleganie ubezpieczeniom społecznym u tego płatnika składek, a dopiero następnie ustalić

podmiot, który łączy z ubezpieczonym zobowiązanie do objęcia ubezpieczanymi społecznymi. Natomiast organ rentowy na skutek kontroli przeprowadzonej w podmiocie trzecim, bez udziału podmiotu, z którym ubezpieczona miała podpisaną umowę o pracę, ustalił, że to ten właśnie podmiot kontrolowany jest pracodawcą ubezpieczonego, bez analizy dokumentów źródłowych będących podstawą zgłoszenia ubezpieczonej przez płatnika składek E1. Sp. z o.o.

Sąd pierwszej instancji uznał w związku z tym, że organ rentowy w toku prowadzonego postępowania administracyjnego dopuścił się rażącego naruszenia przepisów o postępowaniu przed tym organem. W szczególności organ rentowy uchybił art. 28 k.p.a. oraz art. 38 ust. 1 w związku z art. 83a ust. 1 ustawy systemowej. Podkreślenia wymagało bowiem, że stroną postępowania administracyjnego jest każdy, czyjego interesu prawnego lub obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek (art. 28 k.p.a.). Natomiast jeżeli w związku z przeprowadzonym postępowaniem wyjaśniającym lub kontrolą wykonywania przez płatników składek obowiązków z zakresu ubezpieczenia społecznego zachodzi konieczność wydania decyzji, o której mowa w art. 83 ust. 1 pkt 1a, Zakład wydaje decyzję podmiotowi zgłaszającemu ubezpieczonych do ubezpieczeń społecznych oraz płatnikowi składek ustalonemu przez Zakład (art. 38 ust. 1 ustawy systemowej). Brak w postępowaniu administracyjnym podmiotu zdefiniowanego jako strona postępowania stanowi rażące uchybienie przepisów o postępowaniu i uzasadnia uchylenie zaskarżonej decyzji.

Dokonując ustalenia podlegania przez ubezpieczonego ubezpieczeniom społecznym u konkretnego pracodawcy, a w konsekwencji ustaleniu płatnika składek, organ rentowy powinien objąć postępowaniem administracyjnym wszystkie zainteresowane podmioty, a więc ubezpieczonego, podmiot zgłaszający ubezpieczonego E1. Sp. z o.o. oraz podmiot ustalony jako płatnik składek E. Sp. z o.o. Wszystkie te podmioty powinny być również wskazane w decyzji jako strony postępowania administracyjnego, a co bardziej istotne, powinny zostać objęte czynnościami wyjaśniającymi prowadzonymi przez organ rentowy, co ZUS pominął, wydając zaskarżoną decyzję jedynie wobec ustalonego płatnika składek. Działanie ZUS doprowadziło zaś do tego, że strona umowy o pracę – E1. Sp. z o.o. - nie

brała udziału w postępowaniu administracyjnym, nie była stroną decyzji stwierdzającej, że nie jest płatnikiem składek. Takie działanie organu administracji państwowej stanowi najbardziej podstawowe - rażące naruszenie przepisów prawa.

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 7 grudnia 2022 r., wydanym na skutek apelacji wniesionej przez organ rentowy od wyroku Sądu pierwszej instancji, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie, pozostawiając temuż Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego w orzeczeniu kończącym postępowanie.

Sąd Apelacyjny podkreślił przede wszystkim, że zaskarżona w sprawie decyzja organu rentowego nie mieściła się w katalogu decyzji, wobec których możliwe jest wydanie na podstawie art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. orzeczenia kasatoryjnego. Nie była to decyzja dotycząca zobowiązania ubezpieczonego, ustalająca wymiar tego zobowiązania ani obniżająca świadczenie. Konsekwencją uprawomocnienia tej decyzji byłoby dopiero wydanie decyzji ustalającej ewentualne zobowiązania i to nie osoby ubezpieczonej, ale płatnika składek. Sąd Okręgowy, wskutek błędnej wykładni art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., odstąpił natomiast od merytorycznej oceny sprawy i wydania orzeczenia odnośnie do zaskarżonej decyzji, a więc nie rozpoznał istoty sprawy.

Odwołując się E. Sp. z o.o. wniosła do Sądu Najwyższego zażalenie na wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 13 października 2022 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 477^{14a} k.p.c. w związku z art. 477¹¹ k.p.c., przez nieuchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji i poprzedzającej go decyzji organu rentowego oraz nieprzekazanie sprawy do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu, podczas gdy organ rentowy rażąco naruszył przepisy o postępowaniu administracyjnym i nie przeprowadził postępowania administracyjnego w stosunku do wszystkich podmiotów, które powinny być jego stroną, to jest aktualnego pracodawcy oraz podmiotów współpracujących z ubezpieczonym na podstawie umowy cywilnoprawnej. W szczególności brak oznaczenia aktualnego pracodawcy i jednocześnie płatnika składek, to jest E1 Sp. z o.o., jako strony decyzji administracyjnej uniemożliwiło mu branie czynnego udziału zarówno w

postępowaniu prowadzonym przez organ rentowy, jak i w postępowaniu sądowym. W konsekwencji tego, w ślad za rażąco błędnym oznaczeniem stron w postępowaniu administracyjnym, także Sąd Apelacyjny pozbawił możliwości obrony swych praw E1. sp. z o.o., jak i innych płatników składek, którzy powinni być stroną postępowania.

Powołując się na tak sformułowany zarzut, żaląca się wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania (zgodnie z art. 394 § 3 k.p.c.) oraz przyjęcie, że Sąd drugiej instancji powinien uchylić wyrok i poprzedzającą go decyzję organu rentowego a następnie przekazać sprawę do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu w trybie art. 477^{14a} k.p.c. oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz żalącej się kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na zażalenie organ rentowy wniosł o oddalenie zażalenia oraz o zasądzenie od odwołującej się na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie płatnika składek nie jest uzasadnione. Zgodnie z art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., jeżeli decyzja nakładająca na ubezpieczonego zobowiązanie, ustalająca wymiar tego zobowiązania lub obniżająca świadczenie, została wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym, sąd uchyla tę decyzję i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu. Przepis ten został wprowadzony do porządku prawnego z dniem 7 listopada 2019 r. i stanowi odstępstwo od ogólnej zasady, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych postępowanie sądowe powinno skupić się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. Sąd ubezpieczeń społecznych jako sąd powszechny może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które ją dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego jako przedmiotu odwołania.

Stosownie do treści art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. uchylenie decyzji organu rentowego możliwe jest wówczas, gdy dotyczy ona „ubezpieczonego” (przesłanka podmiotowa), a przy tym jest decyzją nakładającą na niego zobowiązanie, względnie ustalającą wymiar tego zobowiązania lub obniżającą świadczenie (przesłanka przedmiotowa). Wobec tego konieczne jest rozważenie, czy płatnik składek objęty jest zakresem tego przepisu. Innymi słowy, czy można uznać go za ubezpieczonego, a jeżeli nie, to jaki status posiada on w postępowaniu. Należy w związku z tym przywołać regulację art. 477¹¹ § 1 k.p.c., w którym za strony postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych uznano między innymi ubezpieczonego, osobę odwołującą się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, inną osobę, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy, wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności i zainteresowanego. Nadto, należy uwzględnić definicję ubezpieczonego określoną w art. 476 § 1 pkt 2 k.p.c. Przepis ten za ubezpieczonego uznaje osobę ubiegającą się o świadczenie z ubezpieczeń społecznych albo o emeryturę lub rentę; ustalenie istnienia bądź nieistnienia obowiązku ubezpieczenia, jego zakresu lub wymiaru składki z tego tytułu; świadczenia w sprawach należących do właściwości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych; świadczenie odszkodowawcze przysługujące w razie wypadku lub choroby pozostające w związku ze służbą wojskową albo służbą w Policji, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służbie Celno-Skarbowej, Państwowej Straży Pożarnej, Biurze Ochrony Rządu, Służbie Ochrony Państwa, Służbie Więziennej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego oraz Centralnym Biurze Antykorupcyjnym.

Przytoczona regulacja art. 476 § 1 pkt 2 k.p.c. nie obejmuje zatem płatnika składek w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, gdy organ rentowy wydaje z urzędu decyzję ustalającą podleganie ubezpieczeniom społecznym i obowiązek uiszczenia składek z tego tytułu (nietrafny jest zatem pogląd przedstawiony w wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 listopada 2022 r., III AUa 1269/20, LEX nr 3480530). Płatnik składek wówczas nie „ubiega się o ustalenie istnienia bądź nieistnienia obowiązku ubezpieczenia” (postępowanie toczy

się z urzędu), czyli nie składa wniosku w tym przedmiocie a jest to warunek uznania go w postępowaniu cywilnym (w ramach swoistej fikcji prawnej) za „ubezpieczonego” zgodnie z art. 476 § 5 pkt 2 lit. b k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2022 r., I USKP 130/21, LEX nr 3433258). Płatnik składek będący adresatem wydanej z urzędu decyzji w przedmiocie podlegania ubezpieczeniom społecznym w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych ma status wymienionej w art. 477¹¹ § 1 k.p.c. „innej osoby, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2022 r., II UZ 31/22, LEX nr 3491361). Chodzi tu, między innymi, o decyzje wydawane w sprawach o ustalenie istnienia ubezpieczenia i obowiązku uiszczenia składek z tego tytułu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2020 r., II UZ 12/20, LEX nr 3225191). W związku z powyższym w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że płatnik składek w prowadzonych przez organ rentowy z urzędu sprawach o objęcie ubezpieczeniem społecznym i określenie wysokości podstawy wymiaru składek nie ma statusu ubezpieczonego, a więc nie jest spełniona przesłanka podmiotowa stosowania art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. (por. powołany wcześniej wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2022 r., I USKP 130/21 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 czerwca 2022 r., I USK 343/21, LEX nr 3455688 i z dnia 8 grudnia 2022 r., II UZ 34/22, LEX nr 3521796).

Co do przesłanki przedmiotowej stosowania art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. należy z kolei stwierdzić, że decyzji o podleganiu ubezpieczeniom społecznym i określającej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne nie sposób utożsamiać z „decyzją nakładającą na ubezpieczonego zobowiązanie, ustalającą wymiar tego zobowiązania lub obniżającą świadczenie”. W szczególności określenie podstawy wymiaru składek nie jest tożsame z nałożeniem na ubezpieczonego zobowiązania (por. powołany już wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2022 r., I USKP 130/21). Czym innym jest bowiem „nałożyć zobowiązanie” - co sugeruje działanie konstytutywne, a czym innym „ustalić podleganie ubezpieczeniom społecznym” - co wiąże się z aspektem deklaratywnym (por. powołane wcześniej postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2022 r., II UZ 31/22). Przepis art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. uprawnia sąd pierwszej instancji do uchylenia decyzji i przekazania sprawy

do ponownego rozpoznania organowi rentowemu tylko w razie, gdy została ona wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym. Jednak warunkiem takiego rozstrzygnięcia jest uprzednie ustalenie, że decyzja dotyczy zobowiązania ubezpieczonego, wymiaru tego zobowiązania lub obniżenia świadczenia. Zobowiązaniem takim może być na przykład nałożenie obowiązku zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne własne lub pracowników (osób współpracujących) lub zobowiązanie do zwrotu wadliwie wypłaconego świadczenia ubezpieczeniowego albo zobowiązanie do zapłaty należności składkowych przez podmiot, który nie zgłosił w wymaganym terminie wniosku o upadłość lub likwidację spółki. Nie można natomiast art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. interpretować jako obejmującego również „zobowiązanie w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym”, gdyż podleganie ubezpieczeniom społecznym przez pracownika ma charakter obligatoryjny i organ rentowy nie może zobowiązać pracownika ani jego pracodawcy do „podlegania ubezpieczeniom społecznym” (por. powołane już postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2022 r., II UZ 34/22). W związku z tym nawet w przypadku, gdy decyzja zapadnie z rażącym naruszeniem prawa (także procesowego), nie jest możliwe jej uchylenie w sytuacji, gdy jej przedmiotem jest podleganie ubezpieczeniom społecznym (nietrafna jest więc występująca w orzecznictwie wykładnia, że decyzja stwierdzająca podleganie jako pracownik u płatnika składek obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu, chorobowemu i ustalająca podstawę wymiaru składek jest objęta dyspozycją art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. jako ustalająca wymiar zobowiązań (tak w wyrokach Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 15 czerwca 2021 r., VIII U 1376/20, LEX nr 3226808 oraz z dnia 21 lipca 2021 r., VIII U 338/19, LEX nr 3273859).

Powyższe rozważania muszą prowadzić do konkluzji, że decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stwierdzająca podleganie ubezpieczeniom społecznym w charakterze osoby wykonującej pracę na podstawie umowy o świadczenie usług u konkretnego płatnika składek nie jest objęta hipotezą art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. Z tego powodu rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym wyroku Sądu Apelacyjnego odpowiada prawu.

Odnosząc się zaś do podniesionego w zażaleniu zarzutu naruszenia przez Sąd drugiej instancji art. 477^{14a} w związku z art. 477¹¹ k.p.c., przez nieuchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji i poprzedzającej go decyzji organu rentowego oraz nieprzekazanie sprawy do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu, należy stwierdzić, że w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego ustalono, że w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wady decyzji administracyjnych spowodowane naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego pozostają w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. Zainteresowanie sądu ubezpieczeń społecznych jest ograniczone do wad formalnych decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego jako przedmiotu odwołania. Ze względu na szczególny, kasatoryjny charakter orzeczenia, należy uznać, że możliwość przekazania sprawy organowi rentowemu w trybie art. 477^{14a} k.p.c. powinna być ograniczona do sytuacji wyjątkowych, gdy oprócz przesłanek z art. 386 § 2 lub 4 k.p.c., wystąpiły takie wady decyzji organu rentowego, których naprawienie nie było możliwe w postępowaniu sądowym. Generalnie chodzi więc o „przypadki skrajne” i „sytuacje wyjątkowe”, ale zarazem oczywiste, gdy organ rentowy minął się z sednem sporu, istnieją istotne i obszerne braki w materiale dowodowym itp.

Wykładnia ta - w kontekście stosowania przez sąd pierwszej instancji art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. - została ostatnio potwierdzona w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2023 r., III UZP 5/23 (LEX nr 3571900), w której (teza 2) stwierdzono, że uchylenie przez sąd pierwszej instancji zaskarżonej decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy temu organowi do ponownego rozpoznania z naruszeniem art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. samodzielnie nie uzasadnia uchylenia zaskarżonego apelacją wyroku sądu pierwszej instancji i poprzedzającej go decyzji organu rentowego oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu na podstawie art. 477^{14a} k.p.c. Możliwość zastosowania art. 477^{14a} k.p.c. powinna być ograniczona do sytuacji wyjątkowych, gdy oprócz przesłanek z art. 386 § 2 lub § 4 k.p.c. wystąpiły takie wady decyzji organu rentowego, że nie było możliwe ich naprawienie w postępowaniu sądowym. Z tego powodu odpowiada prawu rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego o uchyleniu

zaskarżonego wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie, nie orzekając o kosztach postępowania z uwagi na to, że postępowanie w sprawie nie zostało zakończone (art. 108 § 1 zdanie pierwsze k.p.c.).

M.G.

(r.g.)